

Fremsat den 12. november 2024 af Christina Olumeko (ALT), Helene Brydesholt (ALT),
Sascha Faxø (ALT) Torsten Gejl (ALT) og Franciska Rosenkilde (ALT)

Forslag til folketingsbeslutning

om at forbedre mulighederne for orlov, nedsat arbejdstid og fleksibilitet i arbejdslivet

Folketinget pålægger regeringen at indkalde Folketingets partier til forhandlinger med henblik på at give danskerne bedre mulighed for at tage orlov, arbejde på nedsat tid og få mere fleksibilitet i arbejdslivet.

Bemærkninger til forslaget

Arbejdsmarkedet i Danmark er indrettet efter en traditionel model, hvor fuldtidsarbejde over en lang årrække er normen, og hvor fleksibilitet i høj grad er forbeholdt borgere med høje indtægter eller stærke forhandlingspositioner på arbejdspladsen. Dette skaber en række udfordringer – både for samfundet som helhed og for den enkelte borger.

En voksende andel af befolkningen oplever, at det er svært at finde balancen mellem arbejdsliv og privatliv. Langvarigt fuldtidsarbejde uden fleksibilitet gør det vanskeligt for mange at håndtere perioder med høje krav fra privatlivet såsom børnepasning, omsorg for ældre eller behov for videreuddannelse og selvudvikling. For mange er de eksisterende orlovsordninger og muligheder for deltidsarbejde utilstrækkelige, da de ikke altid er tilpasset individuelle behov og ofte ikke understøttes af vores beskæftigelses-, uddannelses- og overførelsesindkomstssystem.

Ud over strukturelle udfordringer på arbejdsmarkedet er der også økonomiske barrierer, der forhindrer mange i at tage orlov eller arbejde på nedsat tid. Lav- og mellemløstkomstgrupper står ofte over for en betydelig økonomisk usikkerhed, hvis de ønsker at tage fri eller reducere arbejdstiden.

Desuden betyder det nuværende system, at fleksibiliteten er ulige fordelt i samfundet. Danskere med højere indkomster og opsparinger kan lettere tage fri i perioder eller arbejde på nedsat tid, mens dem med færre økonomiske ressourcer sjældent har den samme mulighed. Dette skaber en ulighed i adgang til et bæredygtigt arbejdsliv, hvor det i stigende grad er forbeholdt de bedst stillede at have råd til at sætte tempoet ned.

Manglen på fleksibilitet på arbejdsmarkedet skaber øget stress og kan føre til alvorlige sundhedsproblemer. Næsten hver tredje dansker har et højt stressniveau, og arbejdspresset

er en væsentlig faktor bag denne udvikling (»Tema: Stress - tal og fakta«, psykiatrifonden.dk). Dette koster ikke kun på individniveau, men fører også til højere udgifter for samfundet, da stress bidrager til hospitalsindlæggelser og sygemeldinger (»Stress koster 55 mia. kr. om året«, Kristoffer Lind Glavind, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, den 10. marts 2024).

Alternativet opfordrer derfor regeringen til at indkalde til forhandlinger, hvor en række løsninger kan drøftes med henblik på at skabe bedre muligheder for orlov, nedsat tid og større fleksibilitet i arbejdslivet. Forhandlingerne kan omhandle en lang række tiltag, herunder f.eks.:

- Oprettelsen af en tidsopsparingsmodel, der vil give danskerne mulighed for delvis at opretholde deres indkomst i begrænsede perioder, hvor de går ned i tid eller holder orlov. Forslaget er beskrevet nærmere i Alternativets udspil »Overskud« (»Overskud«, Alternativet, 2024).
- Indførelse af ret til orlov til uddannelse, sabbat og børnepasning, som det var tilfældet med den tidligere ordning (cirkulære nr. 67 af 10. maj 1995 om orlov til uddannelse, sabbat og børnepasning).
- Ret til dagpenge uden modkrav i en begrænset periode.
- Oprettelse af en permanent trepart, der skal arbejde for at fremme fleksibilitet på det danske arbejdsmarked, herunder udvidelse af fritvalgsordninger i forhold til arbejdstid.
- Ret til som i Holland at få nedsat sin arbejdstid fra fuldtid til deltid, medmindre stærke forretningsmæssige argumenter taler imod dette (»New rights to request flexible working in the Netherlands«, CELIA Alliance, den 1. januar 2016).

Skriftlig fremsættelse

Christina Olumeko (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at forbedre mulighederne for orlov, nedsat arbejdstid og fleksibilitet i arbejdslivet.

(Beslutningsforslag nr. B 41)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.